

Sammenfatning av høring til sak KR 26/07 *Revisjon av ordning for bispenominasjon*

Innledning

Kirkerådet 7.-8. juni vedtok (sak KR 26/07) å sende saken *Revisjon av ordning for bispenominasjon* på høring. Saken ble etter Kirkerådsmøtet sendt til berørte instanser med høringsfrist 1.september. Høringsinstanser var

- alle biskoper og bispedømmeråd
- et utvalg på 49 menighetsråd av forskjellig størrelse og beliggenhet
- KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon
- yrkessammenslutninger som organiserer kirkelige arbeidstakere
- alle proster
- de teologiske fakulteter og rektorer ved de praktisk-teologiske seminarer
- Norsk kvinnelig teologforening

De fire første kategoriene fikk utsendt fullstendig høringsskjema, de tre siste et forkortet spørreskjema, bare med de spørsmål som særlig berører høringsinstansen (men med mulighet under ”andre kommentarer og forslag” til å kommentere andre sider av saken). Fullstendig liste over høringsinstanser følger som appendiks til denne sammenfatningen. Høringsskjemaene kan finnes som vedlegg til sak KR 43/07 på www.kirken.no .

Pr. 14.september var det kommet inn høringsuttalelser fra

- Oslo, Borg, Hamar, Tunsberg, Agder og Telemark, Stavanger, Bjørgvin, Møre, Nidaros og Sør-Hålogaland bispedømmeråd (10 av 11) i tillegg til Nord-Hålogaland biskop (Høringsuttalelsene fra Stavanger, Møre og Sør-Hålogland er uttrykkelig fra bispedømmeråd og biskop)
- 17 av 49 menighetsråd
Trefoldighet, Lilleborg, Østerås; Sørskogbygda, Vågå, Raufoss; Nes (Hallingdal); Barbu; Åkra (Karmøy); Granvin, Leikanger (v/leder); Bolsøy, Austefjord, Haram (v/AU); Strindheim, Røyrvik og Rennebu. Det er ikke kommet uttalelser fra menigheter i Borg, Sør-Hålogaland og Nord-Hålogaland bispedømmer.
- KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon
- Presteforeningen; Fagforbundet Seksjon for kirke, kultur og oppvekst; Kirkeansatte (KFO) (3 av 7 yrkessammenslutninger)
- 14 av 106 proster
Søndre Aker; Østre Borgesyssel; Tønsberg domprost; Skien, Aust-Telemark; Søre Ryfylke, Nordre Ryfylke, Karmøy; Orkdal, Gauldal, Stjørdal, Sør-Innherad; Salten, Vesterålen. Det er ikke kommet uttalelser fra proster i Hamar, Bjørgvin, Møre og Nord-Hålogaland bispedømmer. Det er kommet fram at høringsbrevet ikke var nådd fram til alle prostene i Oslo bispedømme.
- Det teologiske fakultet, Det praktisk-teologiske seminar, Misjonshøgskolen (3 av 4 presteutdanningsinstitusjoner)
- Norsk kvinnelig teologforening

Når det gjelder menighetsråd og proster er svarene såpass få at generaliseringer må ta det i betraktning. Når det er sagt, er det ganske god geografisk spredning i begge kategorier, og en viss spredning i forhold til sognestørrelse når det gjelder menighetsråd.

Den følgende sammenfatning av høringen følger høringsskjemaets struktur, og er disponert slik:

- Innledningsvis er det samlet ”kommentarer til høringsprosedyre” og ”generelle kommentarer”, avslutningsvis ”andre kommentarer og forslag” (det var ikke egne rubrikker i spørreskjemaet om de to første, men en del svar har inneholdt slike kommentarer).
- Under de enkelte spørsmål gjengis først svarfordelingen i en tabell.
- Deretter følger eventuelle forslag under svaralternativet ”annet” (i **fet** skrift) og sammendrag av høringsinstansenes kommentarer til vedkommende spørsmål (i normal skrift).
Der høringssvar er utformet som løpende tekst, er kommentarene fordelt på spørsmål etter skjønn, ut fra hvilket spørsmål som nærmest dekkes av kommentaren.
- Der høringsmaterialet problematiserer forslag til vedtak, følger til slutt korte anbefalinger, evt. med en liten drøfting, fra sekretariatet.

Kommentarer til høringsprosedyre

Agder og Telemark bispedømmeråd betraktet sin høringsuttalelse som et foreløpig innspill, mens bispedømmerådets syn ville komme til uttrykk gjennom enkeltmedlemmene på Kirkemøtet.

Nidaros bispedømmeråd beklaget at bispedømmerådets behandling ikke kunne bli tilfredsstillende med de rammer som var lagt for høringen fra Kirkerådet i forhold til bispedømmerådets møteplan.

Prosten i Søndre Aker gjorde oppmerksom på at høringsmaterialet ikke var nådd fram til alle proster.

Det praktisk-teologiske seminar etterlyste oversikt over høringsinstansene og kjennskap til det fullstendige høringsskjemaet.

Sekretariatets kommentar: Det er å beklage at høringsmaterialet ikke nådde fram til alle prostene. Etter nærmere undersøkelse ble det funnet feil e-postadresse i Kirkerådets adresseregister til vedkommende prost. Vi ser også at fullstendig liste over høringsinstanser kunne vært vedlagt til alle instansene.

Generelle kommentarer

Her er tatt inn overgripende kommentarer eller kommentarer som ikke dekkes av spørsmålene i høringsskjemaet.

Oslo bispedømmeråd mener dagens ordning har åpenbare svakheter med hensyn til hvem som gis anledning til å delta og vektingen mellom ulike avstemningsinstanser, og at ordningen er moden for revisjon.

Bispedømmerådet ser positivt på det å finne en løsning som kan fungere uavhengig av løsning i stat/kirkeproblematikken.

Bispedømmerådet vil også reise spørsmålet om en omgjøring av bispeembetene til åremål, og mener det bør vurderes nærmere i den pågående prosessen.

Agder og Telemark bispedømmeråd ønsket en utredning av de juridiske sidene ved etablering av en valgordning før saken legges fram for Kirkemøtet, slik at en så langt det er mulig kan legge til rette for en løsning med valg av biskoper.

Nidaros bispedømmeråd fremhevet betydningen av at

- det demokratiske elementet forbedres
- de administrative rutiner forenkles og at regelverket blir entydig og forståelig

- både de som skal nominere og de som skal stemme har relevant kunnskap om kandidatene (...)

Prosten i Søndre Aker var opptatt av at ordningen skulle kunne bevare Bispekollegiet som et bredt sammensatt kirkelig organ, med nødvendig faglig bredde, og mente at ingen av de fremlagte ordninger ivaretok disse anliggender tilfredsstillende.

For *Presteforeningen* var det viktig at embete og råd-tenkningen også gjenspeiles i en ny revidert ordning for bispenominasjon, og at det maktfordelingsprinsippet som følger av det ikke rokkes ved.

Fagforbundet. Seksjon kirke, kultur, oppvekst ønsket en så åpen og demokratisk prosess som mulig, både når det gjelder nominasjon/ mulighet for å foreslå kandidater og når det gjelder selve avstemning. De var også opptatt av å styrke de leke kirkelige tilsattes innflytelse, og innflytelsen til kirkemedlemmer som ikke sitter i menighetsråd.

Sekretariatets kommentar: Sekretariatet har i noen grad fulgt opp Agder og Telemark bispedømmeråds bestilling med sonderinger og utforming av et avsnitt ”Kort betraktning over de juridiske rammebetingelser” som er tatt inn i utredningens avslutning.

Kritikk av utredningen som mangelfull – ønske om utredning av flere alternativer

Fungerende rektor ved Det praktisk-teologiske seminars hovedsynspunkt var å utsette saken.

Saksorienteringen framsto ikke etter hennes mening som en fullstendig utredning av saken. Det ble savnet utredning av flere alternativer: Medlemsvalg, utlysning av bispestillinger og åremål for biskoper, og skisserte en alternativ modell med et valg hvor alle stemmeberettigede kirkemedlemmer deltok, sammen med de sentralkirkelig stemmeberettigede som var foreslått i høringskjemaets spørsmål 14 alt.b med tillegg av rektor ved praktisk-teologisk seminar. Etter innhenting av begrunnede uttalelser utnevnes en av de tre kandidatene med flest stemmer av et nasjonalt organ. Det trengtes også tydelige kriterier for valg av biskop og en klar kompetansebeskrivelse.

Teologisk fakultet, UiO ønsker saken utsatt i påvente av en bredere anlagt utredning. Fakultetet etterlyser reell drøfting av alternativer til den foreslåtte valgordningen, og drøfting av de nyeste stat-kirke-utredningenes argumenter for andre ordninger enn bispevalg, og kritiserer utredningen for total mangel på teologi og på drøfting av utnevningens måte i forhold til en teologisk bestemmelse av hva slags stilling vi i Den norske kirke mener bispeembetet bør være. På denne bakgrunn mener fakultetet at saksdokumentet ikke gir høringsinstansene (eller de besluttede organ) grunnlag for å ta stilling til de spørsmål som gjelder utnevningens fase. Fakultetet mener også at prøvingen av kandidatenes faglighet og skikkethet ikke blir godt nok ivare tatt i den foreslåtte ordningen, bl.a. fordi professorenes faglige vurdering faller bort. Fakultetet problematiserer også at den foreslåtte ordningen som et element i demokratisering av Den norske kirke, og mener at det vil være verd å overveie et direkte medlemsvalg som et element i ordningen.

Hovedspørsmål

1. Framtidig ordning ved utnevning/tilsetting av biskop bør være:

N=50

a. <i>Bispevalgordning – subsidiært revidert nominasjonsordning*</i> Oslo, Borg og Bjørgvin BDR, Nord-Hålogaland biskop, 8 MR, 4 proster, KA, PF	18
b. <i>Bispevalgordning*</i> Hamar, Tunsberg, Agder/Telemark, Stavanger, Møre, Sør-Hålogaland og flertall i Nidaros BDR? (se komm), 5 MR (inkl. flertall i Strindheim MR), 6 proster, MHS, Kirkeansatte	20(19,5)
c. <i>Bispevalgordning – subsidiært dagens nominasjonsordning</i> 1 prost	1
d. <i>Revidert nominasjonsordning</i> Mindretall Nidaros BDR? (se komm), 4 MR (pluss mindretall i Strindheim MR)	4(4,5)
e. <i>Dagens nominasjonsordning</i> 2 proster, TF UiO (subsidiært – primært bredere utredning), NKTF	4
f. <i>Annet (beskriv):</i> 1 prost (utlysning/headhunting), PTS (bredere utredning), Fagforbundet (utlysning/åremål)	3

* Alternativene a og b hadde byttet plass i de forkortede høringsskjemaene til proster, teologiske fakulteter og praktikumsrektorer og NKTF. Dette er korrigert for i oppstillingen ovenfor.

f. annet:

Prosten i Salten og Fagforbundet. Seksjon for kirke, kultur og oppvekst går begge inn for at bispestillinger skal **lyses ut** og søkes på linje med andre stillinger. *Fagforbundet* ønsker i tillegg utprøving/vurdering av **åremål** for biskoper.

Praktisk-teologisk seminar og Det teologiske fakultet ønsker en bredere utredning av flere alternativer, også vurdering av medlemsvalg, utlysning og åremål.

Kommentarer:

Møre bispedømmeråd mener dagens ordning er alt for omfattende og at bispeutnevninger foretas av kirkelige organer.

Nes menighetsråd (Hallingdal) begrunner tilslutning til bispevalg med at det er mest vanlig i lutherske kirker.

Sørskogbygda menighetsråd går inn for revidert nominasjonsordning fordi det kirkelige demokrati ikke kan sies å ha godt nok grunnlag ennå til innføring av bispevalg.

Presteforeningen og Misjonshøgskolen går inn for bispevalg ut fra demokratihensyn.

Sekretariatets vurdering: Forslaget om innføring av bispevalg synes å ha fått bred oppslutning blant høringsinstansene (39 av 50 instanser). De som går inn for bispevalg deler seg i to like store grupper i spørsmålet om en skal fremme revidert nominasjonsordning som subsidiær løsning eller ikke. Forslag til vedtak, hovedpunktene A, B og C opprettholdes.

Nominasjon av kandidater

2. Nominasjonsordningen som helhet

N=33

a. Nominasjon ved bispedømmerådet med åpning for supplerende nominasjon (som foreslått i utredningen)	29
Alle BDR/biskoper (Agder/Telemark ubesvart), 15 MR, KA, PF, Fagforbundet, Kirkeansatte	
b. Nominasjon ved bispedømmerådet – anledning til å stemme på andre	1
1 MR	
c. Nominasjon ved bispedømmerådet – anledning til å stemme på sittende biskoper	1
1 prost	
d. Nominasjon bare ved grupper av stemmeberettigede	1
1 MR	
e. Prøvevalg	0
Se komm., bl.a. Sør-Hålogaland BDR/biskop	
f. Annet (beskriv):	1
Se komm fra TF	

Kommentarer:

Et par medlemmer i *Nidaros bispedømmeråd*, *Strindheim menighetsråd* og *Prosten i Søndre Aker* ønsker mulighet til å stemme på sittende biskoper, mens *Sør-Hålogaland bispedømmeråd* og *biskop* mener dette er lite ønskelig.

Oslo bispedømmeråd mener i tillegg at muligheten for å kunngjøre embetet som biskop offentlig, bør drøftes grundig. Rådet mener det reiser prinsipielle problemstillinger at avgående biskop har en rolle i bispedømmerådet i nominasjonsprosessen av sin etterkommer.

Møre bispedømmeråd mener supplerende nominasjon vil gi en demokratisk "sikring", og at en med den foreslåtte ordningen vil unngå useriøse grasrotaksjoner.

Hamar bispedømmeråd mener det er viktig å gi mulighet for "grasrotaksjoner".

Agder og Telemark bispedømmeråd er opptatt av at ordningen skal kunne gjennomføres innenfor et begrenset tidsrom.

Agder og Telemark bispedømmeråd er opptatt av at det må foretas en forsvarlig kvalifikasjonsmessig vurdering av kandidatene og at bispemøtet bør ha en særlig funksjon i dette.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd og *biskop* er opptatt av tydeliggjøring av det regionale ansvar og mener dette kommer til uttrykk i at bispedømmerådet nominerer. Rådet/biskopen vurderer også prøvevalg som en aktuell mulighet.

Nes menighetsråd (Hallingdal) mener den foreslåtte ordningen i større grad sikrer bredden ved nominasjonen av kandidater og er et demokratisk korrektiv. *Fagforbundet* er opptatt av at det skal være en så åpen og demokratisk prosess som mulig når det gjelder nominasjon / mulighet for å foreslå kandidater.

Haram menighetsråds AU går inn for alternativ d. med den begrunnelse at de ønsker nominasjonen nærmere grasrota.

Prosten i Søndre Aker mener det ville være mer åpent om bispedømmerådet nominerte som tidligere, med mulighet for å stemme på sittende biskoper, og ser ingen grunn til å innføre supplerende nominasjon hvis man opprettholder et helt "åpent" system.

Presteforeningen mener den foreslåtte ordningen ivaretar et helhetskirkelig hensyn, så lenge det blir mulighet for supplerende nominasjon.

Teologisk fakultet UiO er opptatt av at prosedyren skal ivareta hensynet til personlig skikkethet og prøving av teologiske kvalifikasjoner, og at helhetskirkelige hensyn må ivaretas. Ordningen må gi bestemmelser for nominasjonsorganets beslutningsgrunnlag. Fakultetet framhever at de begrunnede uttalelser i slutfasen i dagens ordning gir bedre mulighet for å ivareta helhetskirkelige hensyn: kjønnsbalansen i bispekollegiet, sikring av en teologisk og kirkepolitisk bredde som svarer til medlemsmassen i Den norske kirke, men det kan også være aktuelt å tenke seg andre hensyn, for eksempel knyttet til samisk språk og kirkelighet.

3. Nominasjonsorgan – ved bispevalg

N=32

a. <i>Bispedømmerådet</i> Oslo, Bjørgvin, Møre og Sør-Hålogaland BDR (mindretall – 3 medl. i Hamar BDR), Nord-Hålogaland biskop, 5 MR, KA	11,5
b. <i>Bispedømmerådet forsterket med (tre) medlemmer av Kirkerådet</i> Borg og Nidaros BDR, flertall (4 medl) i Hamar BDR, 11 MR, PF, Kirkeansatte	15,5
c. <i>Annet (beskriv):</i> Tunsberg og Stavanger BDR (se komm), 1 MR	3 (+ 2 ubesvarte)

c. Annet

Tunsberg BDR: c. **Bispedømmerådet forsterkes med bispemøtets preses.**

Stavanger BDR/biskop: c. **Bispedømmerådet forsterket med 1-2 medlemmer av Kirkerådet.**

Haram MR/AU (Møre 1-2000): c. **Sjå svar på spørsmål 2** ("Vi ynskjer nominasjonen nærmare grasrota.")

Kommentarer

Bjørgvin bispedømmeråd framhever bispetjenesten først og fremst som en regional tjeneste. *Sør-Hålogaland bispedømmeråd* og *biskop* legger ansvaret for å ha med det helhetskirkelige perspektivet i nominasjonen til bispedømmerådet. Begge avviser å gi Kirkerådet eller sentralkirkelige organer i nominasjonen. *Møre bispedømmeråd* mener at spesielt biskopen og kirkerådsmedlemmet i bispedømmerådet må kunne forventes å ta helhetskirkelige hensyn.

Oslo bispedømmeråd mener det bør være et kirkelig regionalt organ som forestår og har ansvar for nominasjonen, og foretar de kirkepolitiske avveiningene.

Nes menighetsråd (Hallingdal) og *Presteforeningen* går begge inn for b. ut fra hensynet til en helhetskirkelig vurdering i nominasjonen.

Sekretariatets vurdering: Her er det delte meninger om bispedømmerådet skal suppleres med medlemmer av Kirkerådet i nominasjonen. Dette spørsmålet bør vurderes i lys av høringsmaterialet. Forslag til vedtak, pkt. B1 opprettholdes.

4. Forslagsfase

N=32

a. <i>Uformell adgang til å sende inn forslag – binder ikke bispedømmerådet</i>	24
8 BDR (Agder/Telemark og Oslo ubesvart), Nord-Hålogaland biskop, 13 MR, KA, Kirkeansatte	
b. <i>Formalisert forslagsfase (som i Prøveordningen) videreføres</i>	4 (+)
3 MR, PF, 1 medl i 3 BDR (Tunsberg, Stavanger, Nidaros)	
c. <i>Annet (beskriv):</i>	1
1 MR	(+3 ubesvarte)

c. Annet:

Haram MR/AU (Møre 1-2000): c. Sjø svar på spørsmål 2 ("Vi ynskjer nominasjonen nærmare grasrota.")

Kommentarer:

Bjørgvin og Sør-Hålogaland bispedømmeråd(biskop) viser til erfaringene med prøveordningen som begrunnelse for en åpen, men ikke formalisert forslagsfase. Møre bispedømmeråd mener en forslagsfase som binder bispedømmerådet lett vil kunne bli oppfattet som en første avstemning, noe som kan skape forvirring.

Presteforeningen mener alternativ b. gir en demokratisk prosess som tar grunnplanet i kirken på alvor.

5. Supplerende nominasjon - antall stemmeberettigede som kan stille kandidat:

N=32

a. 10	3
1 MR, KA (flertall), Fagforbundet (se komm)	
b. 30	18
Borg, Tunsberg, Stavanger, Bjørgvin, Møre, Nidaros (komm) BDR, Nord-Hålogaland biskop, 10 MR, Kirkeansatte, (KA mindretall)	
c. 50	4
Sør-Hålogaland BDR (komm), 3 MR	
d. 75	0
e. <i>Annet (beskriv):</i>	6
Oslo og Hamar BDR, 3 MR, PF (komm)	(+1 ubesvart)

e. Annet

Raufoss menighetsråd: e: Annet. 10 – uten krav om at de skal være fra forskjellige prostier.

Røyrvik menighetsråd:

Hamar bispedømmeråd: e. Annet: minst 20 fra minst 2 prostier

Oslo bispedømmeråd: ikke krysset av men vurdert som e. Annet: Ønsker høyere terskel enn forslaget.

Sørskogbygda menighetsråd: e: Annet. Supplerende nominasjon må ha representativitet, derfor: minst 10 stemmeberettigede fra hvert prosti i minst halvparten av bispedømmets prostier.

Kommentar: Forslaget om bare å ha et visst antall personer bak en kandidat åpnet i stor grad for snevre interessegrupper.

Presteforeningen: (ikke avkrysset – vurdert som **e: annet:**) Svaret er avhengig av hvem/hvor mange som blir stemmeberettiget, og om det blir et krav om oppslutning fra 3 prostier. (Bør være 10-20 % av de stemmeberettigede)

Kommentarer:

Sør-Hålogaland bispedømmeråd og biskop mener det ikke bør være for lett å få fram alternative kandidater. Minst 50 stemmer, fra et visst antall prostier.

Bjørgvin Bispedømmeråd går inn for 30 hvis soknerådet blir regnet som en stemme. Hvis hvert enkelt soknerådsmedlem kan fremme supplerende nominasjon, ønsker rådet at kravet må være 50 stemmeberettigede. *Nidaros bispedømmeråd* vil peke på at antallet bør være minst 30, kanskje så mye som 50.

Haram menighetsråds AU går inn for c. og mener det må være fysisk mogleg å samle seg om kandidatar også i utkantstrøk. Ingen krav om stemmer frå fleire prosti.

Nes menighetsråd (Hallingdal) mener alt. b. Gir tilstrekkelig demokratisk bredde uten å bli for omfattende.

Rennebu menighetsråd: Alt. a (10). Kommentar: I denne sammenheng regner vi hver instans som en stemme, dvs. f.eks. 10 menighetsråd kan fremme en kandidat.

Sekretariatets vurdering: Utredningens forslag om minst 30 (underforstått fra 3 prostier) har tilslutning fra over halvparten av instansene. Det er noe flere som ønsker høyere antall enn de som ønsker lavere antall. Det er verd å merke seg at KAs flertall og Fagforbundet går inn for et lavere antall (10), mens PF går for et høyere antall (10-20 % av de stemmeberettigede). Forslag til vedtak, pkt. B5 opprettholdes.

6. Nominasjon av kandidater av begge kjønn

N=33

a. <i>Plikt til å nominere kandidater av begge kjønn</i> Borg, Tunsberg, Stavanger, Bjørgvin og Møre BDR, mindertall (3 medl) i Hamar BDR, 6 MR, KA, Fagforbundet	13,5
b. <i>Plikt til å nominere minst 2 kandidater av begge kjønn</i> Sør-Hålogaland BDR, flertall (4 medl.) i Hamar BDR, Nord-Hålogaland biskop, 2 MR, PF, Kirkeansatte, NKTF	7,5
c. <i>Tilstrebe nominasjon av kandidater av begge kjønn (som i dag)</i> Nidaros BDR (1 medl: a), 8 MR	9
d. <i>Annet (beskriv):</i> 1 MR (se komm)	1 (+ 2 ubesvart)

d. Annet:

Åkra menighetsråd: d. Ingen plikt til å hensynte kandidaters kjønn.

Kommentarer:

Sør-Hålogaland bispedømmeråd/biskop: (b.) Her bør det være tydelig at en ønsker kvinner i lederstillinger. Det bør derfor være minst to av begge kjønn.

Presteforeningen: (b.) En kvinne blir lett bare et alibi.

Nes menighetsråd (Hallingdal): (a.) Dette er naturlig etter hvert som det utdannes flere kvinner til prestedtjeneste. Men samtidig må det være rom for at antallet med hensyn til kjønn kan variere ut fra egnethet.

Sekretariatets vurdering: Det er mer enn dobbelt så mange som vil innføre en plikt til å nominere kandidater av begge kjønn, enn de som fortsatt vil ha et dette skal tilstrebes. Flere ønsker alternativ a enn b. Forslag til vedtak pkt. B4 opprettholdes.

7. Prosedyre ved avstemning i nominasjonsorganet

N=32

a. Hvert medlem i bispedømmerådet stemmer på et gitt antall kandidater 6 MR	6
b. Hvert medlem i bispedømmerådet stemmer på et gitt antall kandidater, deretter voteres det over kandidater til ytterligere to plasser, plass for plass Borg, Hamar, Tunsberg, Stavanger, Bjørgvin, Møre og Nidaros BDR, Nord-Hålogaland biskop, 6 MR	14
c. Voting over kandidatene plass for plass 4 MR, KA, PF, Kirkeansatte (Stavanger BDR subsidiært)	7
d. Annet (beskriv): Sør-Hålogaland (komm), 1 MR	2 (+ 3 ubesvarte)

d. Annet:

Sør-Hålogaland BDR/biskop: **d. (kommentar) Prosedyren bør være klar. Vi er ikke helt sikre på om dette fanges opp i forslaget og foreslår at dette beskrives mer utførlig.**

Haram MR/AU (Møre 1-2000): **d. Sjå svar på spørsmål 2** ("Vi ynskjer nominasjonen nærmare grasrota.")

Kommentarer:

Stavanger bispedømmeråd foretrekker alt. b, men går subsidiært inn for alt. c.

Nes menighetsråd (Hallingdal) mener alternativ b. sikrer bredden ved nominasjonen.

Presteforeningen tror det er viktig at BDR snakker seg frem til konsensus, hvor det tas ulike hensyn i en samlet vurdering og en bredde i listen, og går inn for alt.c.

Fagforbundet: (ikke avkrysset) Den ordning er best som gir god åpning for at også mindretallets kandidater har muligheter til å være med i prosessen.

Sekretariatets vurdering: Alternativ b. har sterkest støtte, men fra under halvparten av instansene. Både KA og fagforeningene foretrekker alt. c, mens bispedømmerådene stort sett foretrekker alt. b. Menighetsrådene fordeler seg nokså jevnt på de tre alternativene a, b og c. Prosedyren har betydning for bispedømmerådenes mulighet til å ivareta bredde i sin bispenominasjon. Bispedømmerådenes votum bør derfor tillegges vekt. Forslag til vedtak pkt. B3 opprettholdes.

8. Intervju / utspørring av kandidater – ved bispevalgordning

N=32

a. <i>Intervju / utspørring bør finne sted og svarene offentliggjøres</i>	20
Borg, Hamar, Stavanger, Bjørgvin og Nidaros BDR, Nord-Hålogaland biskop, 13 MR, Fagforbundet (komm)	
b. <i>Offentlig utspørring ved et sakkyndig panel</i>	6
Møre BDR (1 medlem av Hamar BDR), KA, 4 MR	
c. <i>Andre former for presentasjon av kandidatene (beskriv):</i>	4
Tunsberg BDR, Sør-Hålogaland BDR (komb. a+b), PF, Kirkeansatte	(+ 2 ubesvarte)

c. Annet:

Tunsberg BDR: c. Skriftlige svar som offentliggjøres.

Presteforeningen: c. Skriftlig svar på spørsmål fra BDR, deretter intervju, så offentliggjøring til sist.

Kirkeansatte: c. Presenteres lokalt for de stemmeberettigede enten prostivis eller regionalvis. Valgturne.

Sør-Hålogaland BDR/biskop: c. Det bør være mulighet til å kombinere a og b ut i fra regionale hensyn, se kommentar. Kommentar: Det er viktig at de som skal stemme har best mulig grunnlag for stemmegivningen, dvs. vet hvem kandidatene er og hva de står for. Arbeidet med den offisielle presentasjonen bør styrkes. Det må gå på generelle spørsmål, men også på aktuelle saker som er under debatt i kirken.

BDR ser positivt på mulighetene til offentlig utspørring og da gjerne av et panel. BDR bør legge føringer for utspørringen både innholdsmessig og ”stilmessig”.

Gitt våre geografiske forhold, vil det være kostbart/vanskelig å samle de stemmeberettigede til å overvære en offentlig utspørring. Dette kan kompenseres ved opptak på DVD/lyd og skriftlig gjengivelse av utspørringen.

Kommentarer:

Hamar bispedømmeråd (krysset av alt.a) mener det er viktig at velgerne får best mulig grunnlag for sitt valg. Hvordan det skal gjøres får en arbeide videre med.

Haram menighetsråds AU går inn for alt.a. og folkemøter forskjellige plasser i bispedømmet og ev. Oslo og Stavanger

Teologisk fakultet UiO anerkjenner behovet for en utspørring av kandidatene, men mener at den medfører at de teologisk sakkyndiges rolle blir plassert på galt sted i prosessen, mellom nominasjon og stemmegivning.

Gitt en ny ordning med valg, burde en slik kvalitetssikring av kandidatenes teologiske kompetanse ha ligget i nominasjonsfasen, og der fungert som en siling av aktuelle kandidater før de ble foreslått.

Avstemning – revidert nominasjonsordning

9. Utvalg av kandidater for videre prosess

N=32

a. De tre kandidatene med flest stemmer går videre i prosessen Borg, Hamar, Tunsberg, Bjørgvin, Møre og Nidaros BDR, Nord-Hålogaland biskop, KA, PF, 12 MR	21
b. Alle kandidatene er med videre i prosessen 4 MR	3
c. Annet (beskriv): Stavanger BDR	1 (+ 6 ubesvarte)

c. Annet:

Stavanger BDR/biskop: c. De to kandidatene med flest stemmer går videre i prosessen. Utvalget bør klart begrunnes i det kirkelige votum.

10. Rangeringsprinsipp

N=32

a. Telling av førstestemmer KA, 5 MR	6
b. Vekting av første-, andre- og tredjestemmer (1, 2/3, 1/3 – KM 2003) Bjørgvin, Møre og Nidaros BDR, 5 MR, PF	9
c. Vekting av første-, andre- og tredjestemmer (1, 1/2, 1/3 – Sverige før 2000) Borg, Hamar, Tunsberg og Stavanger BDR, Nord-Hålogaland biskop, 5 MR	11
d. Annet (beskriv):	(+ 6 ubesvarte)

Kommentarer:

Tunsberg BDR: svar c uthevet. Under d. står følgende: Vekting av første-, andre- og tredjestemmer (1, 1/3, 1/6)

Sørskogbygda menighetsråd mener (alt. a) antall andre og tredjestemmer bør oppgis ved kunngjøring av enstemmingsresultatet [sic!] og vil være en faktor for utnevne instans ved endelig vurdering.

Sekretariatets vurdering: Det er klart flertall blant høringsinstansene for en eller annen form for vekting av 1-, 2- og 3.stemmene. Det er kanskje en liten overvekt i favør av den svenske beregningsmodellen, men den er marginal. Alternativ b og c står omtrent like sterkt. Forslag til vedtak inneholder ikke noe punkt om dette, idet vedtakets konkrete del (B) bare tegner ut en valgordning. Høringen vil her gi veiledning hvis det skal utformes en revidert nominasjonsordning i tråd med pkt. C i vedtaket.

11. Menighetsrådet: kollektiv eller individuell stemme

N=32

a. <i>Menighetsrådet har en stemme</i>	14
Borg, Bjørgvin og Møre BDR (mindretall i Hamar BDR), Nord-Hålogaland biskop, KA, PF, 7 MR	
b. <i>Menighetsrådsmedlemmene avgir individuell stemme</i>	12
Hamar (flertall), Tunsberg, Stavanger og Nidaros bdr, 8 MR	
c. <i>Annet (beskriv):</i>	(+ 6 ubesvarte)

Kommentarer:

Agder/Telemark bispedømmeråd: (også ad 13) Under avsnittet om avstemning i revidert nominasjonsordning er det i saksframstillingen lagt opp til at menighetsrådenes avgir en samlet stemme som må framkomme som flertallsvedtak i rådet, mens det under forslaget til bispevalgordning foreslås at menighetsrådsmedlemmene stemmer individuelt. Begge alternativer bør utredes for begge ordninger og det bør gis en bedre begrunnelse for hvorfor man foreslår en kollektiv stemme ved den ene ordningen og en individuell stemmegivning ved den andre ordningen.

Bjørgvin bispedømmeråd går inn for alt. a, siden menighetsrådene i byen representerer langt flere kirkemedlemmer enn menighetsrådene i distrikt. Det blir derfor skjev vektning hvis hvert enkelt menighetsrådsmedlem skal ha en stemme.

Nord-Hålogaland biskop foretrekker alternativ a. da det både gir en mer oversiktlig avstemningsprosess, samt understreker menighetsrådet som kollegium.

Nes menighetsråd (Hallingdal) går inn for alt.b. og mener det sikrer en enklere stemmegivning i menighetsrådet og større bredde, mens *Haram menighetsråds Aus* støtte til alternativ b. er motivert med at det kreves engasjement av alle menighetsrådsmedlemmer også ellers. Det skal sikre at alle blir hørt og at valget ikke blir for komplisert.

Sekretariatets vurdering: Det er delte meninger her, med en liten overvekt til alt. a. Av samme grunn som nevnt under sprm. 10 er det ikke noe punkt i forslag til vedtak om dette.

Avstemning – bispevalgordning

12. Utvalg av kandidater for andre valgongang

N=32

a. <i>De to kandidatene med flest stemmer går videre til andre valgongang</i>	30
9 BDR, 1 biskop, 17 MR, KA, PF, Kirkeansatte	
b. <i>Annet (beskriv):</i>	(+2 ubesvarte)

Kommentarer:

Tunsberg bispedømmeråd: a. Kommentar: Et flertall på 5 forutsetter at det i første valgongang avgis stemme på 3 kandidater, og at stemmene vektet. Mindretallet på 2 forutsetter at hver stemmeberettiget bare får stemme på 1 kandidat i første valgongang.

13. Menighetsrådet: kollektiv eller individuell stemme

N=32

a. <i>Menighetsrådet har én stemme</i> Møre BDR, mindretall (3 medl) Hamar BDR, Nord-Hålogaland biskop (Bjørgvin BDR utfra svar på sprm 11), KA, PF, 8 MR	12,5(13,5)
b. <i>Menighetsrådsmedlemmene avgir individuell stemme</i> Borg, flertall (4 medl) i Hamar, Tunsberg, Stavanger, Nidaros og Sør-Hålogaland BDR, 9 MR, Kirkeansatte	15,5
c. <i>Annet (beskriv):</i> Oslo BDR	1 (+ 2 ubesvarte)

c. Annet:

Oslo bispedømmeråd vil ha rangering av tre kandidater ved flertallsvedtak.

Kommentarer:

Agder/Telemark bispedømmeråd: Under avsnittet om avstemning i revidert nominasjonsordning er det i saksframstillingen lagt opp til at menighetsrådenes avgir en samlet stemme som må framkomme som flertallsvedtak i rådet, mens det under forslaget til bispevalgordning foreslås at menighetsrådsmedlemmene stemmer individuelt. Begge alternativer bør utredes for begge ordninger og det bør gis en bedre begrunnelse for hvorfor man foreslår en kollektiv stemme ved den ene ordningen og en individuell stemmegivning ved den andre ordningen.

Sør-Hålogaland bispedømmeråd og biskop mener det er viktig at hvert medlem har en stemme hver, for å kunne ivareta et mindretall.

Nord-Hålogaland biskop foretrekker alternativ a. da det både gir en mer oversiktlig avstemningsprosess, samt understreker menighetsrådet som kollegium.

Sekretariatets vurdering: Her gir ikke høringsresultatet noen klar veiledning. Hvis en vektlegger hva majoriteten av bispedømmeråd går inn for, blir konklusjonen alt. b, som også forslag til vedtak B11, første setning, legger opp til.

Stemmeberettigede grupper – vekting av kirkelig votum

14. Stemmeberettigede grupper

N=49

a. Menighetsråd, prester og vigslede kateketer, diakoner og kantorer i bispedømmet; Kirkemøtets medlemmer pluss prestenes varamedlemmer Møre og Nidaros BDR, 4 MR, 4 proster	10
b. Som a. – med tillegg av representantene med tale- og forslagsrett i Kirkemøtet for de tre teologiske fakulteters og Ungdommens Kirkemøte Borg, Hamar, Tunsberg, Stavanger og Sør-Hålogaland BDR, KA, 5,5 MR, 1 prost, MHS	11,5
c. Som i dag: Menighetsråd, prester og vigslede kateketer, diakoner og kantorer i bispedømmet; proster i øvrige bispedømmer samt teologiske professorer og rektorer for praktisk-teologiske seminarer 3,5 MR, 6 proster, TF (1 medl Nidaros BDR)	10,5
d. Annet (beskriv): Nærmest a/b (8): Oslo og Agder/Telemark BDR, Nord-Hålogaland biskop, 2 MR, 2 proster, Kirkeansatte. Nærmest c (3): PF, 2 MR. Medlemsvalg: PTS Uplassert: 2 (+ 3 ubesvart)	14

d. Annet

Sørskogbygda menighetsråd: **d: som b, men uten prestenes varamedlemmer og biskopenes dobbeltstemme. Dette mener vi at i tilstrekkelig grad vil ivareta det sentralkirkelige aspekt, også ved bispedømmets biskop.**

Domprosten i Tønsberg: **d. som b med tillegg av landets domproster**

Bjørgvin bispedømmeråd: **d. Menighetsråd, prester og vigslede kateketer, diakoner og kantorer i bispedømmet; Kirkemøtets medlemmer og Ungdomsrådet i bispedømmet.** Kommentar: Talet på røysteføre bør avgrensast i høve til dagens ordning.

Kirkeansatte: **d. Alle valgte medlemmer av menighetsrådene i bispedømmet, alle prestene i bispedømmet, alle vigslede og fellesrådsansatte i bispedømme som har stemmerett i bispedømmerådsvalget. Sentrale: biskoper og Kirkemøtmedlemmer.**

Rennebu menighetsråd: **d. I hovedsak som C, med unntak av teologiske professorer: Menighetsråd, prester og vigslede kateketer, diakoner og kantorer i bispedømmet; proster i øvrige bispedømmer og rektorer for praktisk-teologiske seminarer.**

Presteforeningen: **d. Vårt forslag er likt alternativ c, men unntatt teologiske professorer og rektorer, og i tillegg leder i BDR og dekaner (de siste bare hvis det ikke blir 18 a).**

Fung rektor ved Det praktisk-teologiske seminar: **d. Vi ønsker utredet medlemsvalg.**

Prosten i Salten: **d. Det bør settes sammen et "panel" som er ansvarlig for en rekrutteringsprosess sammen med høyt kvalifiserte fagpersoner innen lederutvelgelse. Panelets sammensetning kan være representanter fra: administrasjonen ved bispedømmekontoret; bispedømmerådet; prestene; prostene; vigslede stillinger og ungdomsrådet. Disse er representanter fra det bispedømme hvor ny biskop skal tiltre. I tillegg 1 repr. fra bispekollegiet (men ikke avtroppende biskop). Hele prosessen ledes av rekrutteringskonsulent. I tillegg til at stillingen lyses ut, arbeides det aktivt med å "headhunte" gode kandidater som oppfordres til å være søkere til stillingen.**

Kommentarer:

Tunsberg bispedømmeråd fulgte opp Ungdommens kirkemøtes ønske om å sikre ungdommens bispedømmeråd en plass i prosessen, og ville at det skulle arbeides med dette.

Agder og Telemark bispedømmeråd og Nord-Hålogaland biskop problematiserte på prinsipielt grunnlag at vararepresentanter for kirkemøtet (geistlige representanter) gis stemmerett på linje med kirkemøtets medlemmer.

Sør-Hålogaland BDR/biskop fant det naturlig at prostene er tatt bort da nasjonalkirkelig hensyn nå kommer til uttrykk gjennom KM. Det er etter disses mening ikke rimelig at alle landets proster skal avgi stemme når vi nå har et nasjonalkirkelig forum i Kirkemøtet.

Videre mente de at gruppen teologiske professorer ikke lenger er en lett avgrensbar gruppe. Dersom en skulle ha med fagteologer, kunne en vurdere rektorene ved de praktisk-teologiske seminarene. I så fall må også KUN tas med.

Prosten i Søndre Aker var generelt svært kritisk til Kirkerådets grunnpremiss at det bare er personer med en eller annen plassering i rådsstrukturen som skal delta i bispevalget, noe som etter hans mening ville bli et altfor lukket system. Den lokale komponent ville også bli for dominerende. Han ville også beholde prostenes stemmerett.

Prosten i Orkdal mente at det vel har vært var et poeng at teologiske professorer skulle uttale seg om hvem som var best faglig skikka til å bli biskop, men ser ikke at disse lenger bør ha stemmerett ved bispevalg. Så lenge prostene er utnemnt i statsråd, bør de etter hans mening ikke være med på bispevalg, men kanskje etter et opphør av nåværende statskirke-ordning.

Prosten i Vesterålen (Olav Holten): c. Kommentar: I tillegg til ovennevnte bør biskopene i de øvrige bispedømmer også ha høve til å stemme. For å gi økt innflytelse fra det bispedømme som skal ha ny biskop, foreslår jeg at instansene utenfor bare gis en halv stemme hver.

Teologisk fakultet forsvarte professorenes stemmerett ut fra hensynet til tilstrekkelig faglig vurdering av bispekandidatene, og satte det i sammenheng med hensynet til å bevare forbindelsen mellom de teologiske fakultetene og kirken og dermed motvirke tendenser til avkonfesjonalisering og avkirkeliggjøring av fakultetene, og særlig hensynet til Det teologiske fakultet ved Universitetet i Oslos utsatte stilling. Fakultetet kritiserer utredningen for ikke å gi tilstrekkelige grunner for et så radikalt forslag som å avvikle (stort sett) professorenes stemmerett.

Sekretariatets vurdering: Det er delte meninger og svært mange innspill og ideer til justeringer og andre løsninger på dette punktet. Et flertall på 31 av 49 instanser går inn for alt. a eller b, eller noe i nærheten, mens 15 instanser går inn for alt. c eller noe i nærheten. Det synes å være grunnlag for å arbeide videre mot en løsning med basis i utredningens forslag, som kan sikre ungdomsrepresentasjon og teologisk fagkompetanse representert i valgkollegiet. Forslag til vedtak pkt. B9 opprettholdes. Kirkerådet vurderte det organisatorisk vanskelig å ta inn bispedømmets ungdomsråd i tillegg, jfr. saksorienteringen om UKMs vedtak og protokollen fra sak KR 43/07.

15. Vekting av forholdet mellom de stemmeberettigede grupper

N=32

a. <i>Tilslutning til utredningens forslag</i> Borg, Hamar, Tunsberg, Agder og Telemark, Stavanger, Bjørgvin, Møre og Sør-Hålogaland BDR, Nord-Hålogland biskop, 12 MR, KA og PF	23
b. <i>Ingen vekting</i> Fagforbundet, 4 MR	5
c. <i>Annen vekting (beskriv):</i> Oslo og Nidaros BDR, Kirkeansatte, 1 MR	4

c. *Annen vekting:*

Haram MR/AU (Møre 1-2000): **c. I utgangspunktet tilslutning til forslag i utredninga, men sjå svar på spørsmål 14. I tillegg treng ein ikkje å vekte mellom prester og vigsla kateketer, diakoner, kantorer.** Kommentar: Konsekvens av svar på spørsmål 14 [c: som i dag]. Ingen vekting i den "ordinerte" gruppa. Dei skal være del av ei gruppe sidan dei alle står likt under biskopen sitt tilsyn.

Prosten i Skien (Morten Fleischer): Jeg mener nok at biskopens funksjon og ansvar for presteskabet er for lite reflektert i forslaget til bispevalg. Jeg foreslår enten: **at de lokale prestene i bispedømmet vektes sterkere, eller at man beholder prostenes stemmer, men vokter de slik at de ikke får uforholdsmessig mye vekt, eller begge deler.**

Kirkeansatte: **c. Menighetsrådsmedlemmene 50 %, Prestene i bispedømme 10 %, Vigslede/fellesrådsansatte 10 %, Sentrale 30 %.** Kommentar: Stemmene bør vektes slik at menighetsrådsstemmene har minst 50 % av stemmene. Stemmene fra ansatte bør vektes slik at prestene i bispedømme veier like mye som de ansatte i fellesrådene. De ansatte i fellesrådene som i dag har stemmerett ved bispedømmerådvalg må få stemmerett ved bispevalg!

Oslo bispedømmeråd støtter vektingsforholdet lokalt/regionalt, men mener **det bør overveies å behandle alle vigslede samlet i en kategori, versus leke stemmeberettigede.**

Kommentarer:

Agder/Telemark bdr: Bispedømmerådet slutter seg til prinsippet for vekting av de ulike stemmeberettigede grupper, slik det foreslås i saken. Det må være et viktig prinsipp at de enkelte gruppers innflytelse er tilnærmet den samme uavhengig av hvilket bispesete som skal besettes. Samtidig må ordningen med vekting av stemmer utformes på en måte som oppfattes rettferdig, at den er enkel å formidle, samtidig som den er lett å bruke for beregning av resultater.

Nidaros Bdr: Bispedømmerådet er enig i at det bør skje en vekting. I forhold til utredningens forslag mener imidlertid et flertall i bispedømmerådet at 1/3 vekt på nasjonale stemmer er for mye – det bør legges større vekt på stemmene fra bispedømmet.

Nes MR Hallingdal (Tunsberg 3-5000): (b.) Opplevs mer demokratisk og skaper større interesse.

16. Vekting av menighetsrådsstemmer i forhold til soknets medlemstall

N=32

a. Vekting – faktor 1-8, soknene inndelt i 8 kategorier etter medlemstall Oslo, Borg, Hamar, Tunsberg, Stavanger, Møre og Sør-Hålogaland BDR, KA, 7 MR	15
b. Vekting – faktor 1 pr. 500 medlemmer Björgvin BDR, 2 MR	3
c. Vekting etter nøyaktig medlemstall	0
d. Ingen vekting Nord-Hålogaland biskop, PF, Kirkeansatte, 7 MR	10
e. Annet (beskriv): Nidaros BDR, 1 MR	2 (+ 2 ubesvarte)

e. Annet:

Sørskogbygda MR (Hamar 1-2000): e. Vi vil foreslå en forenklet versjon av a. der man reduserer de 8 kategorier fra 8 til 2. Kategori 1 har 0-2000 medlemmer i soknet. Kategori 2 har 2001 eller flere medlemmer i soknet. Kommentar: Soknet er den organisatoriske grunnenhet i kirkeorganisasjonen, ikke enkeltmedlemmet.

Nidaros bispedømmeråd ønsker vurdert antall kategorier og utslag av vekting. Ønsker simuleringer for å se utslag.

Kommentarer:

Björgvin bispedømmeråd går inn for alt. b. og mener at en ved å innføre faktor 1 pr 500 medlemmer får et enkelt system for å vekte stemmetallene rettferdig for små og store sokn.

Nord-Hålogaland biskop ønsker ikke vekting, og mener at den foreslåtte vektingen mellom menighetsrådene i forhold til folketall kan slå veldig negativt ut i Nord-Hålogaland hvor det er svært mange små menigheter. De få store menighetene kan da få veldig stor innvirkning på det samlede resultatet. Det er uheldig i et flerkulturelt bispedømme med til dels store regionale forskjeller. Dette vil bety at for eksempel samiske menigheter får en langt svakere stemme ved bispevalg/bispenominasjon. Også *Nes menighetsråd (Hallingdal)* mener at de store menighetsrådenes stemmer blir for toneangivende med slik vekting. *Åkra menighetsråd* argumenterer mot vekting med at Kirker og kirkelig betjening er snart det eneste offentlige som dekker distriktene. Det er god distriktpolitikk å la verdien av et menighetsråds votum være lik, uavhengig av størrelsen på soknet, mens *Haram menighetsråds AU* mener vekting blir for komplisert og at bygdene ikke skal domineres av byene.

Sekretariatets vurdering: Det er delte meninger om menighetsrådsstemmene skal vektes etter medlemstallet i soknet. Det vil være å innføre et nytt prinsipp i beregningen av stemmer ved de indirekte valgene i Den norske kirke, og kan skape presedens for tilsvarende beregning ved bispedømmerådvalg. Et flertall av bispedømmerådene som har svart, samt KA, går inn for slik vekting. Menighetsrådene som går imot vekting er stort sett fra små sokn, men også Åkra (7-10000 medl) går imot vekting. Store menigheter vil vinne innflytelse, mens små menigheter vil tape innflytelse hvis vekting gjennomføres. Sekretariatet har ingen bestemt oppfatning om vekting på grunnlag av dette høringsresultatet bør innføres. Dette berører forslag til vedtak pkt. B12 som legger opp til innføring av vekting. Går man ikke inn for dette, blir konsekvensen at pkt. B12 utgår i sin helhet.

17. Utjevning av forskjellen i antall menighetsrådsmedlemmer ved individuell stemmegivning ved bispevalg

N=32

a. Tilslutning til utredningens forslag (Menighetsrådsmedlemmenes stemmer teller til sammen 1 – hver enkelts andel avhengig av antall menighetsrådsmedlemmer) 20 Borg, Hamar, Tunsberg, Stavanger, Møre, Nidaros og Sør-Hålogaland BDR, Nord-Hålogaland biskop, 12 MR	
b. Ikke utjevning for forskjellig antall menighetsrådsmedlemmer Bjørgvin BDR, Kirkeansatte, 5 MR	7
c. Annet (beskriv): Oslo BDR, PF og KA (går ikke inn for individuell stemmegivning) ubesvarte)	3 (+ 2)

Kommentarer:

Bjørgvin bispedømmeråd mener det blir for omfattende å ta høyde for antall medlemmer i menighetsrådene. Det viktigste utgangspunktet er antall soknemedlemmer.

Sør-Hålogaland BDR/biskop mener at alt a virker rettferdig, men kanskje noe komplisert. Gitt at det er lett gjennomførbart. Spørsmål 13, 16 og 17 må vurderes bedre sammen og sees i sammenheng.

Nes menighetsråd (Hallingdal) ønsker ikke slik vektning, og mener det er viktig for at de mindre menighetsråd kommer til å delta i stemmegivningen.

Uttalelse, innstilling og utnevning ved fortsatt nominasjonsordning

18. Instanser med rett/plikt til å avgi begrunnet uttalelse

N=35

a. Biskopene, Kirkerådet, Bispedømmerådet og rektor/dekanus ved de tre teologiske fakulteter Borg og Hamar BDR (2 medl av Nidaros BDR), PF, MHS, 6 MR	11
b. Biskopene, Kirkerådet, Bispedømmerådet (som i prøveordningen) Tunsberg, Stavanger, Bjørgvin, Møre og Nidaros BDR, KA, 8 MR	14
c. Biskopene, Kirkerådet (som dagens ordning) Nord-Hålogaland biskop, TF, 1 MR	3
d. Annet (beskriv): PTS, 1 MR (a uten Kirkerådet)	2 (+ 6 ubesvarte)

d. Annet:

Fungerende rektor ved Det praktisk-teologiske seminar: **d. Vi ønsker primært en bredere utredning av alternativer, også slike som ikke nødvendigvis omfatter slike instanser. Dersom slike instanser skal delta i en framtidig ordning, ønsker vi aktørene i pkt. a pluss rektor ved Det praktisk-teologiske seminar.**

Sørskogbygda menighetsråd: **d. som a. men med unntak av Kirkerådet.**

Kommentarer:

Nes menighetsråd (Hallingdal) gikk inn for alt. a og mente det er nødvendig med bredde i fagkompetansen hos dem som avgir begrunnet uttalelse.

Teologisk fakultet ved Universitetet i Oslo la vekt på muligheten for flere instanser til å vurdere de aktuelle kandidatene ut fra helhetskirkelige hensyn i nåværende ordning. Med helhetskirkelige hensyn siktet fakultetet til kjønnsbalansen i bispekollegiet og sikring av en teologisk og kirkepolitisk bredde som svarer til medlemsmassen i Den norske kirke, men også til andre hensyn, for eksempel knyttet til samisk språk og kirkelighet. Fakultetet mente også at forslaget i realiteten innebærer en klar nedprioritering av den typen hensyn det her er tale om. Fakultetet finner dette svært problematisk.

Sekretariatets vurdering: Det er stort flertall for at også bispedømmerådet skal avgi uttalelse. Forslaget om også å inkludere dekaner ved de tre teologiske fakulteter har også en viss støtte. Av samme grunn som under spørsmål 10 og 11 er det ikke noe i forslag til vedtak om dette spørsmålet.

19. Innstilling

N=32

a. Departementet bindes til å innstille en av de tre som har fått flest stemmer i avstemningsrunden	21,5
Borg, Hamar (flertall: 4 medl.), Tunsberg, Bjørgvin, Møre og Nidaros BDR, Nord-Hålogaland biskop, KA, PF, 13 MR	
b. Departementet innstiller fritt blant de nominerte kandidatene (som dagens ordning)	1
Fagforbundet, 1 MR	
c. Annet (beskriv):	3,5
Stavanger BDR (de to), mindretall i Hamar BDR (3 medl. den som...), noen i Nidaros BDR (den som...), 2 MR (den som...)	
	(+ 5 ubesvarte)

c. Annet:

Stavanger bdr/biskop: **c. Departementet bindes til å innstille en av de to som har fått flest stemmer i avstemningsrunden.**

Mindretall i Hamar bispedømmeråd (3 medl): **d. ...den med flest stemmer...**

Mindretall (noen...) i Nidaros bispedømmeråd: **d. ...den kandidaten som har fått flest stemmer...**

Trefoldighet MR (Oslo 3-5000): **c. Departementet bindes til å innstille dem [n?] som har fått flest stemmer i avstemningsrunden.**

Rennebu MR (Nidaros 500-1000): **c. Departementet bindes til å innstille den kandidaten som har fått flest stemmer i avstemningsrunden.**

Kommentarer:

Bjørgvin bispedømmeråd går inn for alt. a, motivert med at det kirkelige votumet i langt større grad enn i dag må være bindende for departementets innstilling. Dette markerer i sterkere grad kirkesamfunnets rett til å utnevne sine åndelige ledere.

20. Utnevning

N=32

a. <i>Regjeringen bindes til å utnevne en av de tre som har fått flest stemmer i avstemningsrunden</i>	23
Borg, Hamar (5 medl), Tunsberg, Bjørgvin, Møre og Nidaros BDR, Nord-Hålogaland biskop, KA, PF, 13 MR	
b. <i>Regjeringen utnevner fritt blant de nominerte kandidatene</i>	1
Fagforbundet	
c. <i>Annet (beskriv):</i>	4
Stavanger BDR (av de to), 2 medl i Hamar BDR og noen medl i Nidaros BDR (den...), Kirkeansatte, 1 MR	(+ 4 ubesvarte)

c. Annet

Stavanger bispedømmeråd/biskop: **c. Regjeringen bindes til å utnevne en av de to som har fått flest stemmer i avstemningsrunden.** Også *Tunsberg bispedømmeråd* fremmer dette synspunktet i en kommentar.

Trefoldighet menighetsråd: **c. Regjeringen bindes til å utnevne den som har fått flest stemmer i avstemningsrunden.**

Rennebu menighetsråd: **c. Departementet bindes til å innstille den kandidaten som har fått flest stemmer i avstemningsrunden** [skal sannsynligvis stå: Regjeringen bindes til å utnevne...]

Kommentarer:

Bjørgvin bispedømmeråd mener at det kirkelige votumet i langt større grad enn i dag må være bindende for regjeringens utnevning. Et flertall i bispedømmerådet ønsker primært at kandidaten som har fått flest stemmer utnevnes. Dette markerer i sterkere grad kirkesamfunnets rett til å utnevne sine åndelige ledere.

Stadfesting av valget ved bispevalgordning

21. Stadfesting av valget innenfor statskirkeordningen

N=32

a. <i>Valgets vinner stadfestes og utnevnes i Kirkelig statsråd</i>	19,5
Borg, Hamar, Tunsberg og Sør-Hålogaland BDR, Nidaros delt a-b (0,5), Nord-Hålogaland biskop, KA, PF, Fagforbundet, 11 MR	
b. <i>Valgets vinner stadfestes og tilsettes av Kirkerådet</i>	9,5
Stavanger, Bjørgvin og Møre BDR, Nidaros delt a-b (0,5), Kirkeansatte, 6 MR	
c. <i>Annet (beskriv):</i>	1
Oslo BDR	(+ 1 ubesvart)

c. Annet:

Oslo bispedømmeråd mener at bispedømmerådet skal foreta en endelig avsluttende vurdering og stadfeste valget, og regnes derfor til **c**.

Kommentarer:

Sør-Hålogaland bispedømmeråd/biskop går inn for alt. a og mener at så lenge vi har en statskirkeordning (Grunnlov § 21), er det naturlig å fortsette med utnevning (stadfestelse) i statsråd.

Bjørgvin bispedømmeråd går inn for alternativ b som er i samsvar med Bjørgvin bispedømmeråds syn om at kirkelige organer skal kunne utnevne biskoper.

22. Stadfesting av valget ved endret relasjon mellom stat og kirke

N=32

<i>a. Valgets vinner stadfestes og tilsettes av Kirkerådet</i>	26
Borg, Hamar, Tunsberg (Agder/Telemark ubesvart), Stavanger, Bjørgvin, Møre, Nidaros, Sør-Hålogaland BDR, Nord-Hålogaland biskop, KA, PF, Kirkeansatte, 13 MR	
<i>b. Annet (beskriv):</i>	3
Oslo BDR, 2 MR	(+ 3 ubesvarte)

b. Annet:

Oslo bispedømmeråd mener at bispedømmerådet skal foreta en endelig avsluttende vurdering og stadfeste valget, og regnes derfor til **b**.

Sørskogbygda menighetsråd: b. Valgets vinner stadfestes og tilsettes av preses i bispemøtet.

Haram MR/AU menighetsråds AU: b. Vinnaren stadfestas av Kongen og tilsetjast av kyrkjerådet.
Kommentar: Kongen har gitt uttrykk for at han ynskjer framleis å være kyrkja sin overhovud.

Kommentarer:

Tunsberg bispedømmeråd ønsker å reise spørsmålet om det er gagnlig å bruke ordet tilsetting, og heller drøfte hvem det er naturlig å gi oppgaven å stadfeste valget. Da kan det være mulig ikke bare å tenke på kirkerådet, kirkemøtet, preses, eller bispedømmerådet i en helt ny kirkelig struktur. *Sør-Hålogaland bispedømmeråd* mener det ikke er unaturlig at valget stadfestes av og tilsetting skjer i Kirkerådet som det nasjonale, kompetente organ for Dnk mellom Kirkemøtene, men mener det også er mulig å tenke seg at bispedømmerådet hadde denne funksjonen.

Lilleborg menighetsråd har ikke svart fordi rådet mener det er vanskelig når en ikke vet hvordan strukturene i Den norske Kirke blir ved endrede relasjoner mellom stat og kirke.

Andre kommentarer og forslag:

Nord-Hålogaland biskop: Det anmodes om at samisk kirkeliv legges inn i kriteriene for utspørring og vurdering av bispekandidater i de tre nordligste bispedømmene og Oslo bispedømme.

Nes menighetsråd (Hallingdal): Ønskelig med framtidig bispevalg på åremål. For eksempel 7 år. Dersom en forholdsvis ung kandidat velges som biskop, 35 til 40 års alder, kan vedkommende etter dagens ordning bli sittende svært lenge i tjenesten som biskop. Ingen tvil om at det blir mer dynamisk med kortere tjenestetid. Dessuten kan teologisk bredde lettere ivaretas med kortere tjenestetid for biskoper gjennom oftere valg av ny biskop til bispedømmet.

Prosten i Skien mener at biskopens funksjon og ansvar for presteskaper er for lite reflektert i forslaget til bispevalg. Han foreslår enten at de lokale prestene i bispedømmet vektas sterkere, eller at man beholder prostenes stemmer, men vektas de slik at de ikke får uforholdsmessig mye vekt, eller begge deler.

Prosten i Gauldal etterlyser i saksdokumentet en refleksjon over hva en biskop i Den norske kirke er, hva enhetens embete betyr i forhold til utnevning av biskoper, og hvilken kompetanse kirken mener man må ha for å bli nominert til biskop. Det etterlyses også en refleksjon rundt rådslinjens og embetslinjens funksjoner og rolle, særlig med hensyn til representasjon ulike organer og organenes rolle i strukturene.

I saksdokumentets drøfting av konsekvensene av valgordninger og utvikling av kirkelig demokratisk styresett, savnes også en drøfting av en mulig konsekvens av at alle dømte kan ha stemmerett dersom man velger en modell med valg av biskop.

Norsk kvinnelig teologforening stiller seg spørrende til og er betenkt over at saksdokumentet ikke reflekterer noe om hva en biskop er i Den norske kirke, hva enhetens embete betyr og hvilken kompetanse kirken mener man må ha for å bli nominert til biskop.

Som en del av kompetansevurdering av bispekandidater, mener NKTF at teologiske professorer fortsatt har en viktig rolle i prosessen med utnevning av biskop.

I saksdokumentet savnes også en drøfting av en mulig konsekvens av at alle dømte kan ha stemmerett dersom man velger en modell med valg av biskop. Dette ville vært naturlig som en følge av diskusjonen om demokrati i kirken.

Prosten i Salten skriver at hvis hun måtte velge mellom forslagene, ville det bli "bispevalgsordning" for å komme noe videre i utviklingen. Slik det fungerer nå er det for mange røster med i avgjørelsen, og for lite kompetanse på lederutvelgelse knyttet til ansettelse i en så viktig og betydningsfull stilling.

Fagforbundet, seksjon for kirke, kultur, oppvekst: Ved en eventuell fortsatt ordning med nominasjon av biskoper bør det være en så åpen og demokratisk prosess som mulig, både når det gjelder nominasjon/mulighet for å foreslå kandidater og når det gjelder selve avstemning.

Sekretariatets vurdering: I Kirkerådets møte i juni og i enkelte høringsuttalelser har det blitt etterlyst en refleksjon over forståelsen av bispeembetet i Den norske kirke og betydningen det kan ha for hvordan man utpeker biskoper. Kirkerådet ønsket i sitt møte i september et kort eksplisitt avsnitt om dette. Det er lagt inn et nytt avsnitt i utredningen, "Hovedtrekk ved Den norske kirkes forståelse av bispetjenesten".

Appendiks: Liste over høringsinstanser:

Fullstendig høringsskjema (22 spørsmål)

Biskopene

Bispedømmerådene

Et utvalg menighetsråd (i alt 49 - se liste på neste side)

KA Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon

Den norske kirkes presteforening

Kateketforeningen – Den norske kirkes undervisningsforbund

Det Norske Diakonforbund

Fagforbundet, Kirke- og gravferdsansatte

Fagforbundet teOLOgene (begge ivaretatt av Fagforbundet, seksjon Kirke, kultur og oppvekst)

Kirkeansatte

Musikernes fellesorganisasjon

Begrenset høringsskjema (spørsmål som instansen blir berørt av – spørsmålene nevnt i parentes)

Prostene (1 og 14)

Det teologiske fakultet (1, 14 og 18)

Misjonshøgskolen (1, 14 og 18)

Det teologiske menighetsfakultet (1, 14 og 18)

Rektor ved det praktisk-teologiske seminar (1, 14 og 18)

Rektor ved praktikum, Det teologiske menighetsfakultet (1, 14 og 18)

Rektor ved praktikum, Misjonshøgskolen (1, 14 og 18)

Norsk Kvinnelig Teologforening (1 og 6)

Et utvalg menighetsråd (49):

Oslo

Trefoldighet (5)
Lilleborg (6)
Grefsen (8)
Østerås (7)
Døves menighet, Oslo

Borg

Gressvik (6)
Våler (4)
Lillestrøm (7)
Feiring (2)

Hamar

Vinger (8)
Sørskogbygda (3)
Vågå (5)
Raufoss (6)
Heensåsen (1)

Tunsberg

Nøtterøy (7)
Hillestad (2)
Fjell (4)
Nes (5)

Agder/Telemark

Mandal (8)
Herefoss (1)
Barbu (6)
Drangedal (4)
Solum (5)

Stavanger

Varden (5)
Hesby (3)
Årdal (2)
Åkra (7)

Bjørgvin

Åsane (8)

Moster (3)
Granvin (2)
Leikanger (4)
Kjølsdalen (1)

Møre

Bolsøy (7)
Austefjord (1)
Haram (3)
Vestnes (5)

Nidaros

Strindheim (6)
Heimdal (8)
Røyrvik (2)
Rennebu (2)
Åfjord (4)

Sør-Hålogaland

Bodø domkirke (7)
Træna (1)
Nevernes (3)
Ankenes (5)

Nord-Hålogaland

Tromsø domkirke (6)
Lavangen (2)
Alta (8)
Kautokeino (4)

Tallene i parentes refererer til størrelsen på soknet i medlemstall etter følgende tabell:

(8) = over 10.000 medlemmer
(7) = 7.000-10.000 medlemmer
(6) = 5.000-7.000 medlemmer
(5) = 3.000-5.000 medlemmer
(4) = 2.000-3.000 medlemmer
(3) = 1.000-2.000 medlemmer
(2) = 500 -1.000 medlemmer
(1) = 0-500 medlemmer